

Karu tekitatud kahjude hüvitamisest mesinikele

Tõnu Talvi

Keskkonnaamet, looduskaitse peaspetsialist

Eesti riik hüvitab looduskaitseolulistest loomade poolt inimesele tekitatud kahju, et säilitada ja parandada elanikkonna suhtumist loodusesse, looduskaitseolulistesse liikidesse ja nende eluavaldustesse ning leevendada inimese majanduslike huvide kahjustamise tõttu tekkivat pahameelt. Kahjude hindamist ja hüvitamist korraldab Keskkonnaamet. Kooskõlas Euroopa Liidu kehtivale korrale ja meie Looduskaitseseadusele on kahjude hüvitamise kontekstis looduskaitseolulisteks liikideks hunt, pruunkaru, ilves, hall- ja viigerhüljes, euroopa naarits, merikotkas, kalakotkas ning sookurg, haned ja lagled. Ülejäänud loomaliikide poolt põhjustatud võimalikku kahjude hüvitamist ja ennetamist on lisaks käsitletud looduskaitseseaduses ja jahiseaduses.

Eesti mesinikele hüvitatakse pruunkaru tekitatud kahjud. Need kahjud hüvitatakse kuni 100% ulatuses, kusjuures ühele kahjusaajale ühe kalendriaasta kestel tekitatud kahjude kogusumma lahutatakse omaniku omavastutuse määr vahemikus 64–128 eurot aasta kohta. Omavastutuse mahaarvamine on loomulik, selle suuruse määramisel arvestatakse vara kaitseks ette võetut ning see peab tõstma põllumehe vastutust oma vara eest. Mesitaru ennest ise karu eest kaitsta ei saa, seda peab ikka tegema inimene.

Kahju kannatanud isik peab kahjustusest ja selle iseloomust koheselt teavitama Keskkonnaameti. Seda võib teha ükskõik millises vormis (suuliselt, kirjalikult, telefoni, e-kirja vm teel), võttes kontakti Keskkonnaameti lähima kontoriga (vt www.keskkonnaamet.ee). Kahjustuse võimalikult kvaliteetse hindamise jaoks tuleb sündmuskoht hoida võimalikult puutumatuna. Teavitamise järgselt tuleb ameti töötaja esimesel võimalusel, kuid kindlasti 5 tööpäeva jooksul, kahjustust hindama ja kahju hindamisakti koostama. Kahjustuse akti koopia edastatakse ka kahjusaajale. Kahju hindamisakti kantakse võimalikult täpselt kõik kahjustatud objektiga seotud, kahju ennetamiseks tarvitusele võetud ja sündmuskohal kogutud andmed. Kahjustuse hindamisaktis selgub kahju tekitanud looma liik ja kahtluse korral kahjutekitaja tõenäosus. Peale kahjustuse hindamisakti saamist on kahjusaajal võimalus ühe kuu jooksul esitada Keskkonnaametile kahju hüvitamise kirjalik taotlus. Taotlusesse märgib kahjusaaja temale tekkinud kahju kalkulatsiooni. Taotluse vorm edastatakse kahjusaajale akteerimise järgselt, ka on see allalaetav ameti kodulehel. Ühele kahjusaajale aasta jooksul tekitatud kahjud liidetakse kokku ja kahjud hüvitatakse toimumisaastale järgneva aasta alguses.

Karu tekitatud kahjude eest on mesinikele viimastel aastatel hüvitist välja makstud järgnevalt - 2011. a. - 10990 €, 2012. a. - 14365 € ning 2013. aasta kahjude eest 30185 €. Kahjustusi esineb kogu Eesti mandriosas. Lisaks mesilatele on hüvitatud ka üksikute kariloomade murdmised ja silorullide rüüstamised.

Sama korra järgselt hüvitab Keskkonnaamet osaliselt ka kahjustuste vältimiseks tehtud kulutused. Näiteks on mesilate kiskjakindluse tõhustamiseks tehtud kulutuste eest mesila omanikul võimalik taotleda kulutuste hüvitamist kuni 50% ulatuses, ühes aastas maksimaalselt kuni 3196 € summana. Ka ennetustööde puhul eelneb hüvitamisotsuse tegemisele ameti eksperdi poolt kohapeal tehtud tööde akteerimine. Mesilates tehtavaid karukahjude vastaseid ennetustöid käsitleme mõnes järgnevas numbris.